

Viering 'Volg het pad van je verlangen'

Toelichting Kristin Vanschoubroek

Verlangen

*Luister naar de wijsheid van je hart.
Je hebt geen ander kompas.
Volg het pad van je verlangen.
De rivier zuivert haar loop,
maar het stilstaand water wordt brak.*

*De aarde kent haar seizoenen.
Zo ook het verlangen.
Laat het lang groeien
aan de boom der verwachting,
maar wacht niet tot de vruchten verdord zijn.
Luister naar het rijpen van de tijd.
Je verlangen zelf zal je zeggen
wanneer het uur van plukken is gekomen.*

*Wantrouw je verlangen niet.
Leid het en bind het op,
zoals de tuinman doet
met de jonge perelaar.
Maar wantrouw de rechte lijn, de kramp,
het ongeduldige ja,
het ongeduldige nee.*

*Beteugel je verlangen niet met geweld.
De rivier kan niet terug naar de bron,
haar weg is naar de zee.
Leer je verlangen zich richten,
zoals het water dat zijn weg zoekt door het land.*

*Drink als je dorstig bent
en drink als je feestviert,
maar drink niet tegen je verdriet.
Ontzeg je alleen de beker
als je nee een ja is die wijst
naar een diepere dorst.
Want alleen verzaking in vrede
wordt hogere vervulling.*

*Laat geen verlangen verloren gaan.
De mens zonder verlangen is dood.*

Frans Cromphout

“Luister naar de wijsheid van je hart en volg het pad van je verlangen.”

Deze uitspraak klinkt fris in de oren en getuigt van een groot vertrouwen in de mens. Hoe haaks staat deze visie op een moralistische zienswijze, die zegt dat we onze verlangens beter zouden wantrouwen en ons houden aan wat voorgeschreven of verwacht wordt. De tekst klinkt ook totaal anders dan wat ons wordt voorgehouden in oosters gerichte religies, waar benadrukt wordt dat begeerte en verlangen een bron van lijden zijn.

Het is boeiend om stil te staan bij het spanningsveld tussen verlangen en begeerte en tussen verlangen en verwachting.

Je zou kunnen zeggen dat begeerte meer te maken heeft met ‘hebben’ en verlangen meer met ‘zijn’. Toch zijn veel verlangens ook gericht op ‘hebben’, maar dan als opstapjes om beter of meer te kunnen ‘zijn’. Zo kan het verlangen naar een eigen huis te maken hebben met het creëren van een echte thuis, opdat men er innerlijke rust zou vinden, opdat men in zichzelf zou kunnen thuiskomen. En het verlangen naar een week op een onbewoond en zonnig eiland kan duiden op het zoeken naar een plek waar men zielenrust kan vinden en zo weer verbinding krijgen met het wezenlijke.

Bij verlangen heb je het wezenlijke voor ogen. Het materiële is niet het doel, maar slechts een middel om iets belangrijkers te bereiken. Bij begeerte streef je het materiële eerder na met het doel het te hebben voor jezelf of om macht en aanzien te verwerven.

Begeerte en verlangen vallen soms ook samen. Denk maar aan een liefdesrelatie. Als iemand de geliefde begeert, dan is dat omdat hij naar haar of zij naar hem verlangt. Als die twee aspecten loskomen van elkaar, verliest de relatie een stuk van haar glans.

Ook verlangen en verwachting liggen dicht bij elkaar.

Vaak hoor ik mensen zeggen: “Je moet leren niets te verwachten.” Vaak schuilt daar ontgoocheling, verbittering of onmacht achter. Zo’n uitspraak vind ik te vrijblijvend.

Wel is het een goede oefening om verlangen en verwachting van elkaar te onderscheiden. Een verlangen laat vrij, een verwachting vordert op. Het gaat om twee verschillende werkelijkheden, die elk hun waarheid hebben.

In relaties waarin een engagement wordt gevraagd, dat kan een partnerrelatie zijn, een relatie ouder kind, relaties met vrienden, relaties op het werk, relaties in een vereniging, ... mag je verwachten dat de ander zijn engagement waarmaakt. Partners mogen bijvoorbeeld van elkaar verwachten dat ze beiden voor de opvoeding van de kinderen instaan, dat ze beiden zorgen voor de materiële ondersteuning van het gezin. Ouders mogen van hun kinderen verwachten dat ze meehelpen en bijdragen aan het vlotte verloop van de gezinstaken, dat ze de verantwoordelijkheid opnemen voor hun keuzes. Vrienden mogen van elkaar verwachten dat ze er zijn op belangrijke momenten. In een vereniging mag ervan worden uitgegaan dat een engagement zich vertaalt in concrete inzet.

Ik vermoed zelfs dat een dieperliggend verlangen maar kan worden vervuld door je eigen verwachtingen te kennen, ze duidelijk te durven uitspreken en mensen te appelleren om eraan tegemoet te komen. Zoniet gaan de verwachtingen onbewust leven en dat kan leiden tot ontgoocheling en verbittering. Het durven uitspreken van verwachtingen creëert helderheid en betrokkenheid en leidt uiteindelijk naar vrijheid.

Wanneer ik bijvoorbeeld verlang naar harmonie binnen mijn gezin, dan is het belangrijk dat ik als moeder uitspreek wat ik verwacht, zodat iedereen kan bijdragen tot deze harmonie. Dan pas wordt het een harmonie van ons allen. Een harmonie die bestaat dankzij de opoffering van één iemand die niets meer verwacht, scheidt uiteindelijk geen echte vreugde. Het is begrijpelijk dat relaties zeer moeilijk worden en zelfs sneuvelen als aan belangrijke verwachtingen niet wordt voldaan.

De tekst zegt het ook: “Laat je verlangen lang groeien aan de boom der verwachting.”

Wat verder lezen we in de tekst: “Wantrouw je verlangen niet.” Ik denk dat wanneer we goed omgaan met onze verlangens we iets op het spoor komen van het wezenlijke, het eeuwige in onszelf en anderen dat in het leven zo gemakkelijk wordt genegeerd. Het koesteren en serieus nemen van onze verlangens is een manier om niet vast te lopen in principes, om het leven ook in zijn onaf

bestaan te aanvaarden. Onze verlangens maken ons immers kwetsbaar. En kwetsbaarheid is de bron van verdraagzaamheid.

Er staat ook: "Beteugel je verlangen niet met geweld, de rivier kan niet terug naar de bron." Dat geloof ik ook: dat eens je verlangen is ontloken, je niet meer terug kan. Je kan het niet meer negeren, tenzij je het leven wil stilleggen. Wat gewekt is, is gewekt, je kan het niet meer ontlopen. Soms moet je het verlangen wel leiden en dat kan zelfbeheersing en ascese vragen. Maar dit dient enkel om je verlangen te zuiveren, niet om het teniet te doen.

Sommige verlangens kunnen niet vervuld worden. Toch moet ons dat niet verhinderen ze ruimte te geven. Het wachten, de leegte, het gemis kan ons weer verbinding geven en ons helpen gemeenschap te bewaren, al is het in grote pijn. "Laat geen verlangen verloren gaan, de mens zonder verlangen is dood."

De bekende bijbeltekst over de leerlingen van Emmaüs (Lc. 24, 13-35) is ook een verhaal van verlangen. Het is een oerverhaal, dat vaak wordt uitgebeeld op iconen. Het Emmaüsverhaal raakt dan ook de essentie van het christendom.

Twee leerlingen van Jezus waren op weg van Jeruzalem naar Emmaüs, het dorp waar ze woonden. Hun droom was stukgeslagen, want drie dagen eerder was Jezus gestorven en begraven. Ze hadden gehoopt dat hun Heer, hun Meester, het Rijk Gods zou vestigen. Ze hadden gedroomd dat Hij Israël zou verlossen, dat er dankzij Hem meer vrede en vreugde op aarde zou komen.

Van dit alles bleef niets meer over. Hun geliefde leraar was als een misdadiger aan het kruis genageld en met die kruisdood werd ook hun leven stukgeslagen. Je kan hun verslagenheid voelen. Hun leven heeft geen doel meer, het is zonder betekenis geworden. Het verlangen, de glans waarin ze hun leven hadden geplaatst door de ontmoeting met Jezus, is weg.

Terwijl ze zo huiswaarts keren, komt er een vreemdeling op hun pad. Ze zien hem niet echt, want hun ogen zijn vertroebeld door verdriet. Ze staan niet open voor een ander, ze zitten helemaal vast in hun vertwijfeling, hun lijden, hun pijn. De vreemdeling laat zich daar niet door afschrikken en vraagt wat hen bezighoudt. De leerlingen zijn verbaasd dat er nog iemand is die niet op de hoogte is van het gebeuren en beginnen te vertellen.

Dat doet hen goed. De vreemdeling luistert met een vrije geest en een open hart en zo komen de leerlingen los. Al sprekend voelen ze naast hun verslagenheid en verdriet ook hun bezieling. Ze krijgen weer contact met wat hen ooit zo heeft geraakt en aangesproken. En ze spreken over hun hoop: "Wij leefden in de hoop dat Hij het was die Israël zou verlossen." Hun diepste verlangen krijgt taal.

Nu hun verdriet en hun hoop zijn uitgesproken, is het de beurt aan de vreemdeling. Nu kunnen ze voor hem openstaan. Hij geeft hen inzicht door het verhaal in een bredere context te situeren. Hij verwijst naar de profeten en geeft het gebeuren perspectief. Hij belicht het leven van Jezus als een schakel, een belangrijk scharniermoment in het heilsverhaal, het grote verhaal van God met mensen. Door dat inzicht kunnen ze het hele gebeuren beter plaatsen.

Er grijpt een ware ontmoeting plaats tussen de leerlingen en de vreemdeling, en die ontmoeting bevrijdt. Zijn ze immers niet alledrie begeesterd door hetzelfde? Ze zijn in verbinding gekomen met hun bron, hun verlangen. Ze delen dat verlangen met elkaar, ze spreken dezelfde taal. Ze komen thuis in hun diepste innerlijk.

Het is heel begrijpelijk dat de leerlingen het diepe contact willen vasthouden. Ze dringen dan ook aan: "Blijf bij ons, want het wordt al avond."

En dan nemen ze samen de maaltijd. Wil een ware ontmoeting immers niet bezegeld worden met een maaltijd? Ook de vreemdeling voelt het heilige van dit moment aan. Hij neemt het brood, zegent het, breekt het en reikt het hen aan. Hiermee stelt Hij het gebaar waardoor de leerlingen de ware betekenis begrijpen van wat Jezus hen heeft voorgeleefd. Nu gaan hun ogen helemaal open. Ze zien de vreemdeling in zijn ware gedaante en herkennen Hem als hun meester.

Door het hele gebeuren, met dit gebaar als ultiem teken, komen ze als het ware in de goddelijke werkelijkheid terecht. Hun verlangen wordt vervuld...

Maar zo'n gebeuren kan je niet vasthouden. Het is slechts een flits, een teken in de tijd, een mystieke ervaring van één zijn met elkaar en met alles wat is. En de vreemdeling, de Christus, verdwijnt dan ook weer.

Maar wat is gewekt is zo sterk dat het de leerlingen in contact brengt met hun eigen vuur: "Brandde ons hart niet van verlangen terwijl Hij met ons sprak en ons de schriften ontsloot?" Ze staan dan ook onmiddellijk op en zetten de tocht in, terug naar Jeruzalem, naar hun vrienden, om te getuigen van wat is gebeurd.

8 mei 2005